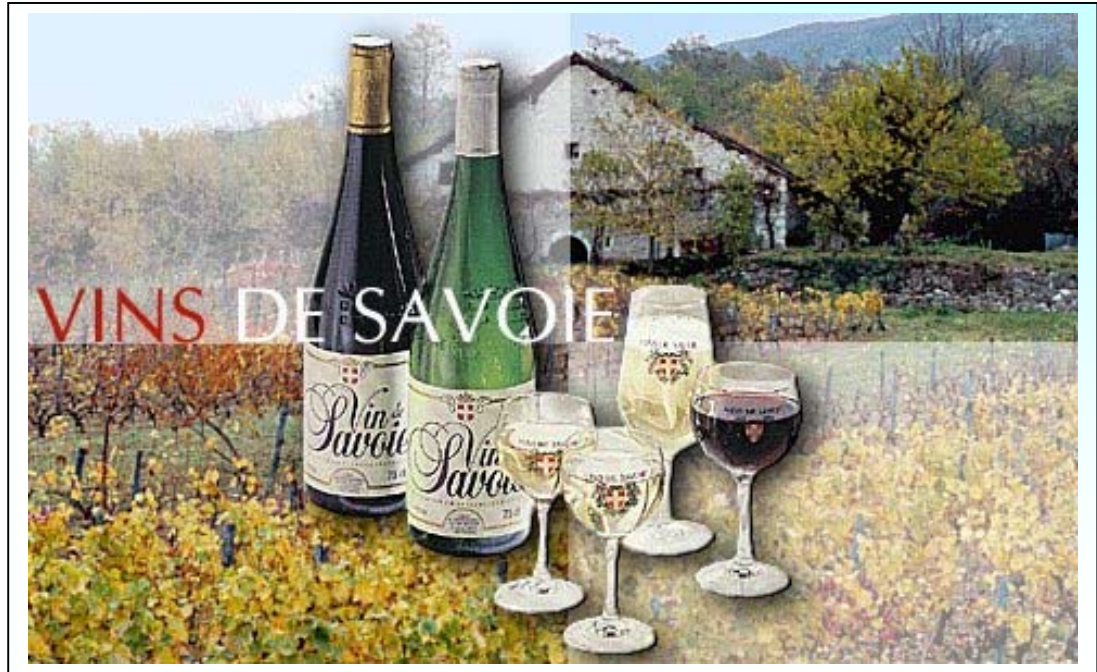

Proefavond 26 september 2009

O.l.v. Bruno De Witte

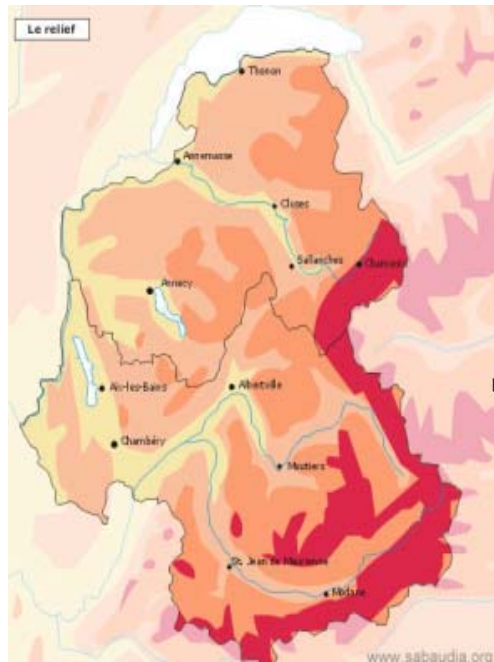
Situering

Het departement Savoie ligt in het oostelijke deel van Frankrijk in de Alpen. In het noorden grenst het aan Haute-Savoie, in het oosten aan Italië, in het zuiden aan Hautes-Alpes, in het westen aan Isère en Ain. Het departement strekt zich uit over het zuidelijke deel van het vroegere hertogdom Savoie vanwaar de naam. Savoie wordt ingedeeld in 11 regio's: Aix-les-Bains & Lac du Bourget, Albertville, L'Avant-Pays Savoyard, Chambéry, Les Buges, Le Beaufortain, La Chartreuse, La Combe de Savoie, La Maurienne, La Tarentaise en Le Val d'Arly. Veel interessanter is het feit dat het departement niet minder dan 555.000 hectare gebergtes rijk is, 175.000 hectare woud, 12.500 hectare wateroppervlakten en 2200 kilometer waterlopen. Met andere woorden: een onuitputtelijke, natuurlijke rijkdom. De hoofdstad is Chambéry.

Het klinkt misschien paradoxaal dat in een streek die befaamd is om z'n hoge bergen en sneeuwrijke winters, wijnbouw mogelijk is. Toch produceert men in het zuidoosten van Frankrijk, in de departementen Savoie en Haute-Savoie, een aantal interessante wijnen die tot op heden nog steeds worden ondergewaardeerd.

Wetenschappelijk is aangetoond, dat wijnbouw pas mogelijk is, als de som van de gemiddelde dagtemperatuur hoger dan 10°C, tijdens 'de gunstige periode van het jaar', minstens 1.000°C bedraagt. Onder 'gunstige periode' verstaat men de periode tussen begin april en eind september. Als men enige wijnbouwgebieden middels bovenstaande berekening met

elkaar vergelijkt, komt het gebied Savoie en Haute-Savoie in een geheel ander daglicht te staan, bijvoorbeeld: Colmar in de Elzas heeft een gemiddelde van 1113°, Epernay in het Champagnegebied 1.170°, terwijl Chindrieux in de Savoie een gemiddelde bereikt van 1.373°. In de 19e eeuw telde de Savoie rond de 20.000 hectare aan wijngaarden. Momenteel is dit ongeveer 1700 ha AOC-gronden op een totale grondoppervlakte van 474.000 ha, dus slechts 0,36%. De wijngaarden bevinden zich in de valleien op een hoogte tussen 250m en 500m (zie gele zones op bijhorend kaartje), wat vergelijkbaar is met de Jura en de Elzas. Hoger wordt het schier onmogelijk om aan wijnbouw te doen. De bodem bestaat uit veel harde gesteenten gezien we in een berglandschap zitten. Naast al die leisteen vinden we veel mergel terug, die het grootste deel van de wijngaarden bedekt.

De gemiddelde jaarproductie bedraagt slechts 140.000 hectoliter. Dit betekent dat wijn uit dit gebied nogal schaars is. Zij wordt dan ook voornamelijk door de plaatselijke bevolking en de aanwezige toeristen geconsumeerd. Het merendeel – zowat 70% - der wijnen in de Savoie is wit, 20% is rood en 5% is rosé. Opmerkelijk: er bestaan praktisch geen coöperatieven! Hier heerst een koel continentaal klimaat, de zomers kunnen heel heet zijn met redelijk wat wind uit de bergen maar de winters zijn erg koud.

Geschiedenis

Het waren de Kelten die hier begonnen met de wijnbouw. De streek lag op een heel belangrijk knooppunt voor het Romeinse leger. Ze gebruikten wijn als handelsmiddel al van 500 v.C.. In de eerste eeuw na Christus was het verboden om nieuwe aanplanten te doen in de regio onder het bewind van de Romeinse keizer. Vanaf dan waren de geestelijken aan de macht en werd er terug volop aan wijnbouw gedaan. In de middeleeuwen, meer bepaald het jaar 1556 legde de hertog Emmanuel Philibert een limiet op de wijnbouw. De wijngaarden mochten niet meer dan een derde uitmaken van heel het landbouwlandschap. In de 18e eeuw kwam er een grote vooruitgang in de wijnkelders door allerlei nieuwe technieken. In 1792 wordt Savoie uiteindelijk het 84e Franse departement. Alles ging goed tot een kleine 100 jaar later de ramp met de druifluus kwam. Veel wijngaarden verdwenen maar er werd beter heraan geplant. De wijngaarden van Crépy kregen een aoc in 1948. De Vins de Savoie werden VDQS in 1954 om 19 jaar later AOC te worden.

Druivensoorten

Dit wijngebied is een waar paradijs voor de liefhebbers van aparte, minder bekende druivensoorten. We geven een kleine, summiere opsomming van de meest gebruikte druivensoorten.

a) Voor rode wijn en rosé

- * **gamay** : geeft fruitige wijnen maar met een “korte” bewaartijd
- * **mondeuse (noir)** : is de krachtigste van de 3 rode. Hij bevat meer tannines en de wijnen zullen veel kleurrijker zijn. Mondeusewijnen kunnen over het algemeen lang bewaren. In Californië & Oregon verkeerdelijk refosco genoemd, wat er niets mee te maken heeft!
- * **pinot noir** : kleinere aanplant; geeft doorsnee lichtere wijnen voor een snelle consumptie
- * **cabernet sauvignon** : ook hier niet tegen te houden
- * **persan** : zeldzame druif die nu aan een kleine revival bezig is. Geeft tannische wijnen met veel boeket die pas na minimum 5 jaar te genieten zijn. Niet verwarren met persanne wat een synoniem is voor de mondeuse noir.
- * **servanin** : zeldzaam
- * **(pinot) joubertin** : zeldzaam
- * **etraire de la dhuy** : zeldzaam

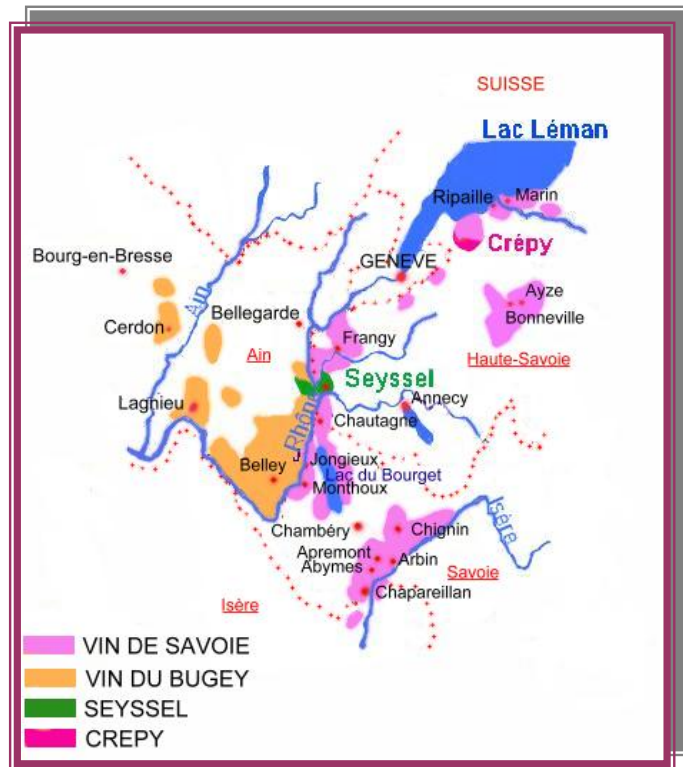
b) Voor witte wijnen

- * **altesse** : een synoniem voor de roussette druif. Deze wordt hoofdzakelijk gebruikt voor de Roussette de Savoiewijnen
- * **chardonnay** : ook hier meer en meer te zien.
- * **chasselas** : zeker in de gebieden dicht tegen Zwitserland
- * **jacquère** : de overheersende witte cépage hier, geeft lichte, frisse wijnen. Wordt op het etiket soms aangeduid als ‘plant des abymes’
- * **roussanne** : ook wel bergeron genoemd; geeft complexere wijnen.
- * **gringet** : traminerfamilie, vglbaar savagnin
- * **aligoté**
- * **pinot gris**
- * **malvoisie**
- * **molette** : men vermoedt dat dit eigenlijk de marsanne is; voor schuimwijnen
- * **mondeuse blanche** : een echte rariteit waarvan nog max. 5 ha aangeplant zijn in de Savoie. Heeft niets te maken met de mondeuse noir voor rode wijn! Toch heeft deze druif een rol van betekenis gespeeld want zij is, als moederdruif naast de vaderdruif de dureza (uit de Ardèche), immers één der genetische ouders van de syrahdruif!

Indeling

De grote wijnregio Savoie kent sinds onlangs nu 6 verschillende appellaties :

- AOC Roussette de Savoie
- AOC Vins de Savoie
- AOC Seyssel
- AOC Crépy
- AOC Bugey¹
- AOC Roussette de Bugey¹

1°) Bugey

Dit relatief onbekende wijngebied, gelegen tussen de Savoie en de Jura, heeft pas onlangs zijn AOC-status gekregen van het INAO. De totale wijnoppervlakte bedraagt ongeveer 500 ha verspreid over 67 gemeenten. Het INAO besliste om 2 appellaties toe te kennen nl.:

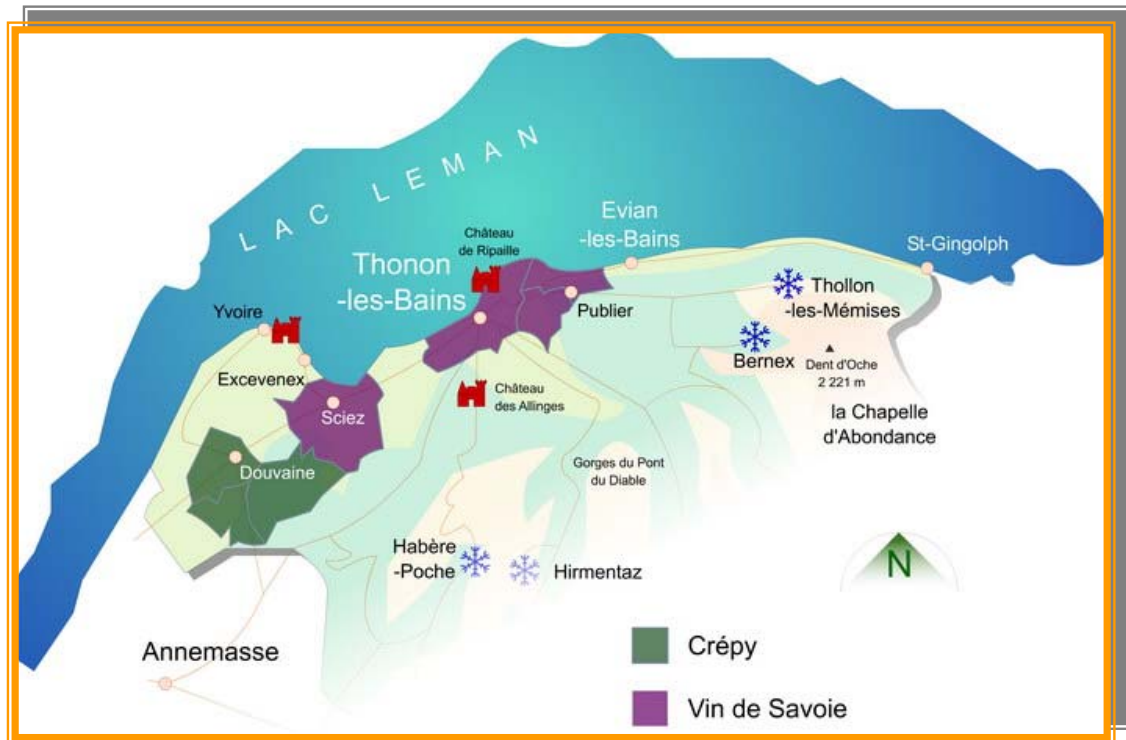
- AOC Bugey : voor
 - stille rode, witte en rosé wijn
 - mousserende of parelende witte en rosé
 - mag aangevuld worden met de benamingen Manicle, Montagnieu of Cerdon
- AOC Roussette de Bugey : voor
 - stille witte wijn van 100% altesse

¹ recentelijk pas goedgekeurd door het INAO

2°) Crépy

De AOC Crépy bestaat al sinds 1948. In 2008 werd de benaming gewijzigd in AOC Vins de Savoie Crépy. Ooit was dit een gereputeerde wijngaard van 300 ha maar tegenwoordig blijven daar slechts 65 ha (5 producenten) niet meer van over. De uitdijende urbanisatie van de grootstad Genève vlakbij speelt hier een belangrijke rol in. De wijngaarden liggen verspreid over 3 gemeentes, op een hoogte van ongeveer 500m. Men maakt veelal lichte, kleurloze witte wijn uitsluitend van de chasselasdruif. Dikwijls wordt die dan nog lichtparelend gemaakt (crépillant). Het zijn directe drinkwijnen, voor lokaal gebruik. Crépy maakt 5% van alle witte wijnen uit de Savoie.

3°) Seyssel

Dit gebied, een goede 80 ha groot, ligt 40 km ten westen van Annecy. Hier hebben we vooral witte wijnen op basis van de altesse-druif. De meeste wijnen zijn echter mousserend waarbij, naast minimum 10% altesse, ook een groot aandeel mollette toegevoegd mag worden. Voor de stille witte wijnen mag men uitsluitend altesse gebruiken.

4°) Vins de Savoie

Dit is sinds 1973 de grote, regionale benaming voor de wijnen uit de Savoie. Zij omvat dan ook witte, rosé zowel als rode wijnen van een zeer variabele kwaliteit. De meest gebruikte druif binnen deze appellatie is de jacquère.

Binnen deze appellatie mogen 15 gemeentes (oorspronkelijk 17) hun benaming toevoegen; zij vormen de zogenaamde cru-wijnen. Hiervan is 70% witte wijn. De wijnen zijn erg uiteenlopende in stijl maar bijna allemaal jong te drinken. De rode mondeusewijnen zijn hierop de uitzondering en ze begeleiden uitstekend stevige schotels als wild of de lokale reblochon.

Een overzichtje : (zie ook kaart verderop)

- 1) **Marin** : enkel chasselas
- 2) **Ripaille** : enkel château Ripaille; chasselas
- 3) **Marignan** : minder bekend dan Crépy; enkel chasselas (perlant)
- 4) **Ayze** : daar vinden we nog de druif gringet ; ook schuimwijn
- 5) **Chautagne** : gamay ; 22% der rode Savoiewijn
- 6) **Jongieux** : gamay
- 7) **Charpignat** : verdwenen!
- 8) **Chignin** : accent op wit
- 9) **Chignin-Bergeron** : enkel wit van bergeron; slechts 2% maar één der beste witte wijnen
- 10) **Saint-Jean de la Porte** : mondeuse
- 11) **Cruet** : jacquère
- 12) **Arbin** : mondeuse
- 13) **Montmélian** : jacquère
- 14) **Saint-Jeoire Prieuré** : jacquère
- 15) **Apremont** : grootste cru; 28% der witte wijnen, meest bekende
- 16) **Abymes** : 2e grootste; 19% ... ; jacquère !!
- 17) **Sainte-Marie d'Alloix** : verdwenen!

5°) Roussette de Savoie

Is ook sinds 1973 een (beperkte) regionale appellatie. Hier worden witte wijnen van de altessedruif gemaakt waaraan men maximaal 50% chardonnay mag toevoegen. De meeste, bekende wijnhuizen brengen wijnen van 100% altesse op de markt.

Binnen deze appellatie mogen nu 4 gemeentes hun benaming toevoegen, op voorwaarde dat de wijn gemaakt is van 100% altesse. De wijnen, die vaak te jong gedronken worden, passen uitstekend bij vis, wit vlees en Beaufortkaas. Deze cru's zijn:

- **Marestel** : 20,63 ha
 - Wordt beschouwd als de beste van de 4
 - Wint bij veroudering
- **Monterminod** : 2,56 ha
 - Nu nog slechts 3 domeinen
 - Beste: château Monterminod
- **Monthoux** : 1,73 ha
 - Steile hellingen à moeilijk werken
 - Goede bewaarcapaciteit
- **Frangy** : 18,57 ha
 - Zeer goede reputatie, reeds geruime tijd
 - Kan relatief goed bewaren

Overzichtskaartje

Bronnen - Het internet

